

La gènesi de la inseguretats jurídica a la normativa que regula la toponímia oficial

written by Cabassers.org | 16/01/2023

A la toponímia oficial hi ha un problema d'inseguretats jurídica, per un concepte equivocats i que ha anat passant de norma a norma, de 1982 fins avui. La por que hi havia a principis de la dècada de 1980 a la resistència d'alguns ajuntaments a desfer-se de les [formes toponímiques imposades per la dictadura](#), també va provocar que altres deficiències toponímiques quedessin fixades com a denominacions oficials, tot i estar plenes de faltes o ser contràries a la tradició toponímica catalana.

S'observa clarament com les dubitacions i les pors de l'article 4 de la Llei 12/1982, que deixava, en definitiva, la correcció dels topònims al camp de la voluntat dels ajuntaments (perquè uns quants poguessin mantenir les grafies franquistes), es va traslladant a totes les normes posteriors fins arribar a la que és vigent ara, el Decret 139/2007. Aquest decret continua deixant al camp de la voluntat dels ajuntaments la rectificació dels topònims (art. 6 pels municipis, i 15 pels nuclis i entitats de població), si bé ho fa [en fals](#). I diem que és en fals perquè això contradiu el que disposa l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, que estableix que la

única forma oficial dels topònims és la catalana i d'acord amb les normes lingüístiques de l'IEC (i a l'Aran, l'aranesa). Fins la Llei 1/1998, era el Govern de la Generalitat qui determinava els noms dels nuclis de població (Llei 7/1983, art. 12.1) però transferí aquesta facultat als ajuntaments (Llei 1/1998, art. 18.3).

Aquella norma de 1982, que permetia als ajuntaments determinar l'ortografia dels seus noms, es pot entendre si tenim en compte que només feia set anys de la mort del dictador Franco. De fet, els únics municipis que van abusar de la laxitud d'aquella llei foren els que aconseguiren que les deturpacions imposades pel franquisme als seus noms continuessin vigents: Cabacés, Capmany, Lladó, Rialp i Roda de Barà. També serví per a evitar que Castell-Platja d'Aro, Figaró-Montmany, Massanes, Navàs, Torrelavit i Forallac haguessin d'adoptar les formes correctes dels seus topònims. I encara, en temps recents (2004 i 2015) aquella herència s'ha usat per a fer malbé els topònims de nuclis, que estaven normativitzats, i que han quedat, després de l'abús, escrits bàrbarament amb aquestes formes: [Tuixent](#), [Capdella](#), [Central de Capdella](#), [la Torre de Capdella](#), [Aguiró i Obeix](#).

El que no es pot entendre és que al Decret 139/2007, vint-i-cinc anys després d'aquella llei poc valenta de 1982, encara s'hi contempli la possibilitat de tenir topònims incorrectes, manifestament contrària al que disposa l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, que deixa clar que els topònims oficials han de ser catalans i respectar la norma de l'IEC. Sorprenen encara més que aquest decret de 2007 es promulgés sota el govern tripartit d'esquerres, format pel PSC, ERC i IC-V. **La norma perpetua les imposicions franquistes a la toponímia que la poruga Llei 12/1982 tolerava. Li passa com els casos de llibres i pel·lícules censurades pel franquisme, que [encara s'editen i s'emeten censurades](#), perquè ningú no ha restablert les parts que suprimí la dictadura.** A les Illes, per contra, feren la llei més valenta en aquest sentit de tots els Països Catalans:

la [3/1986](#). L'article 14 deixa clar que no estan per comèdies: el Govern, amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determina tota la toponímia excepte els noms dels carrers, tasca que es reserva als ajuntaments.

Al Principat, però, i lamentablement, les coses van d'una manera molt diferent, i el Decret 139/2007 contradiu als articles 5, 6 i 15 l'article 18.1 de la Llei 1/1998, i tot perquè el Decret 139/2007 incorpora encara l'essència de l'article 4 de la Llei 12/1982. Resumit: que la norma que regula actualment la rectificació de nom de municipis i nuclis, diu que els ajuntaments poden incomplir la Llei de Política Lingüística i continuar amb topònims erronis. Això fa que el procediment administratiu per a eliminar aquests topònims erronis (inclosos els d'imposició franquista) entri en un bucle que només pot resoldre una sentència judicial, i d'aquí la inseguretats jurídica generada. Per a eliminar el bucle i la inseguretats que causa, cal la modificació del Decret 139/2007, i transformar en obligació de correcció el que ara és una proposta que pot fer el Govern als municipis perquè corregeixin topònims incorrectes, i que aquests poden desoïr.

A continuació, transcrivim la legislació històrica i vigent que ha regulat i regula els canvis i rectificació dels topònims de Catalunya i l'Aran:

[LLEI 12/1982](#), de 8 d'octubre, per la qual es regula el procediment per al canvi de nom dels municipis de Catalunya.

Article 2

L'acord de la corporació municipal serà adoptat, previ un període d'informació pública d'un mes, en una sessió extraordinària convocada amb aquest fi i caldrà, perquè sigui vàlid, el vot favorable de les dues terceres parts del regidors presents. En tot cas, el nombre de vots favorables no podrà ésser inferior al de la majoria absoluta del nombre legal de membres del consistori. Aquest acord municipal ha

d'ésser tramès al Departament de Governació en el termini de sis dies a comptar a partir de l'endemà d'haver estat adoptat.

Article 3

-1 A proposta del Conseller de Governació, el Consell Executiu de la Generalitat resoldrà sobre l'acord municipal en un termini de tres mesos. La resolució del Consell Executiu podrà ratificar l'acord municipal o bé anul·lar-lo, però no, en cap cas, modificar-lo. En cas d'anul·lació haurà de fer-ho d'acord amb el que especifiquen els apartats 2 i 3 d'aquest mateix article.

-2 Dins els quinze dies següents d'haver-li estat comunicat l'acord, el Departament de Governació podrà decretar-ne, mitjançant una resolució motivada, la suspensió només si considera que la nova denominació acordada per l'Ajuntament és susceptible d'ésser confosa amb la d'algun altre municipi, o que conté incorreccions lingüístiques o que no s'adiu amb la toponímia catalana.

-3 Si es decreta la suspensió a què es refereix l'apartat anterior, l'expedient haurà d'ésser resolt pel Consell Executiu de la Generalitat, previ informe de les institucions científiques idònies i audiència dels ajuntaments afectats.

-4 Si la Conselleria de Governació o el Consell Executiu de la Generalitat no exerceixen en els terminis previstos les accions o no prenen les resolucions regulades en aquest article, l'acord municipal serà vàlid i eficaç a tots els efectes.

Article 4

-1 El Consell Executiu, a proposta del Conseller de Governació, podrà proposar als municipis les rectificacions de noms que consideri convenientes.

-2 A proposta del Consell Executiu i per tal de diferenciar cada localitat de les seves homònimes a Catalunya, el ple de l'Ajuntament corresponent haurà d'aprovar un signe complementari al nom del municipi.

-3 El ple de l'Ajuntament haurà de pronunciar-se en un termini màxim de tres mesos sobre les propostes de rectificació que li faci el Consell Executiu de la Generalitat. En aquests casos s'haurà d'aplicar el procediment establert en els articles 2 i 3 d'aquesta Llei.

[Derogada per la [LLEI 5/2017](#), Annex A, 15.]

LLEI 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya.

Article 12

1. Els topònims de Catalunya, excepte els de la Vall d'Aran, tenen com a única forma oficial la catalana.

2. D'acord amb els procediments legals establerts, correspon al Consell Executiu de la Generalitat la determinació dels noms oficials dels territoris, dels nuclis de població, de les vies de comunicació interurbanes dependents de la Generalitat i dels toponímics de Catalunya. El nom de les vies urbanes ha d'ésser determinat per l'ajuntament corresponent.

3. Aquestes denominacions són les legals de tots els efectes dins del territori català i la retolació s'hi ha d'acordar. El Consell Executiu de la Generalitat ha de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant en tots els casos les normes internacionals que l'Estat ha fet seves.

[SUBSTITUÏDA PER LA [LLEI 1/1998](#)]

LLEI 8/1987, de 15 d'abril, Municipal i de Règim Local de Catalunya.

Article 29

-1 La denominació d'un municipi només es pot canviar si així ho acorda el seu ajuntament i per mitjà del procediment establert per l'article 30.

-2 El Govern de la Generalitat, a proposta del Conseller de Governació, pot proposar als municipis les rectificacions de nom que consideri convenientes.

Article 30

-1 L'acord de canvi de denominació d'un municipi ha d'ésser adoptat pel ple de l'ajuntament i requereix el vot favorable de les dues terceres parts del nombre de fet i, en tots els casos, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació. Abans de l'adopció de l'acord municipal, s'ha d'obrir informació pública per un termini mínim de trenta dies.

-2 L'acord municipal ha d'ésser tramès al Departament de Governació.

-3 Quan la nova denominació acordada per l'ajuntament és susceptible d'ésser confosa amb la d'un altre municipi o conté incorreccions lingüístiques o no s'adiu amb la toponímia catalana, correspon al Govern de la Generalitat, a proposta del Departament de Governació, la resolució definitiva sobre el canvi de nom, amb informe previ de les institucions científiques idònies i l'audiència prèvia del municipi interessat.

-4 Si en el termini de tres mesos el Govern de la Generalitat no hi formula oposició, l'acord municipal s'ha de considerar com a definitiu i executiu.

[Refosa pel [DECRET LEGISLATIU 2/2003](#). Derogada per la [LLEI 5/2017](#), Annex A, 59.]

[LLEI 1/1998](#), de 7 de gener, de política lingüística.

Article 18

1. Els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen l'aranesa.

2. La determinació de la denominació dels municipis i les comarques es regeix per la legislació de règim local.

3. La determinació del nom de les vies urbanes i els nuclis de població de tota mena correspon als ajuntaments, i la dels altres topònims de Catalunya correspon al Govern de la Generalitat, incloses les vies interurbanes, sigui quina en sigui la dependència.

4. Les denominacions a què es refereixen els apartats 2 i 3 són les legals a tots els efectes i la retolació s'hi ha d'acordar. Correspon al Govern de la Generalitat de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant en tots els casos les normes internacionals que han passat a formar part del dret intern.

[VIGENT]

[DECRET LEGISLATIU 2/2003](#), de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

Article 30

30.1 La denominació d'un municipi només es pot canviar si així ho acorda el seu ajuntament i per mitjà del procediment establert per l'article 31.

30.2 El Govern de la Generalitat, a proposta del conseller o consellera de Governació i Relacions Institucionals, pot proposar als municipis les rectificacions de nom que consideri convenients.

Article 31

31.1 L'acord de canvi de denominació d'un municipi ha d'ésser adoptat pel ple de l'ajuntament i requereix el vot favorable de les dues tercers parts del nombre de fet i, en tots els casos, de la majoria absoluta del nombre legal de membres de la corporació. Abans de l'adopció de l'acord municipal, s'ha d'obrir informació pública per un termini

mínim de trenta dies.

31.2 L'acord municipal ha d'ésser tramès al Departament de Governació i Relacions Institucionals.

31.3 Quan la nova denominació acordada per l'ajuntament és susceptible d'ésser confosa amb la d'un altre municipi o conté incorreccions lingüístiques o no s'adiu amb la toponímia catalana, correspon al Govern de la Generalitat, a proposta del Departament de Governació i Relacions Institucionals, la resolució definitiva sobre el canvi de nom, amb informe previ de les institucions científiques idònies i l'audiència prèvia del municipi interessat.

31.4 Si en el termini de tres mesos el Govern de la Generalitat no hi formula oposició, l'acord municipal s'ha de considerar com a definitiu i executiu.

[VIGENT]

[DECRET 139/2007](#), de 26 de juny, pel qual es regulen la denominació, els símbols i el registre d'ens locals de Catalunya.

Els municipis

Article 1

Denominació oficial

El nom oficial dels municipis de Catalunya és el que figura inscrit en el Registre d'ens locals de Catalunya.

Article 2

Canvi de denominació

2.1 La denominació d'un municipi només es pot canviar si així ho acorda el seu ajuntament mitjançant el procediment establert a l'article 31 del Text refós de la Llei municipal

i de règim local de Catalunya, que desenvolupa aquest Decret.

2.2 L'Institut d'Estudis Catalans ha de prestar als ajuntaments interessats que ho sol·licitin en cada cas l'assistència i la col·laboració necessàries per tal d'elaborar la proposta de nova denominació.

2.3 L'acord de canvi de denominació d'un municipi ha de ser adoptat pel ple de l'ajuntament amb el quòrum de la majoria absoluta del nombre legal dels seus membres, prèvia informació pública de l'acord per un termini de 30 dies.

2.4 En el termini de 15 dies comptats des de l'endemà de la seva adopció, l'acord s'ha de trametre al Departament de Governació i Administracions Públiques.

Article 3

Informe de l'Institut d'Estudis Catalans

3.1 El Departament de Governació i Administracions Públiques ha de trametre l'acord municipal a l'Institut d'Estudis Catalans per tal que emeti informe, en el termini de dos mesos, sobre la denominació proposada per l'ajuntament.

3.2 L'Institut d'Estudis Catalans s'ha de pronunciar sobre si la nova denominació s'adiu amb la toponímia catalana, hi ha incorreccions lingüístiques o pot haver-hi confusió amb la denominació d'un altre municipi. Si en el termini assenyalat no ha estat emès l'informe, aquest s'ha d'entendre en sentit favorable i es poden prosseguir les actuacions.

3.3 Aquest informe no és preceptiu quan la proposta de nova denominació acordada per l'ajuntament s'adeqüi al criteri expressat per l'Institut d'Estudis Catalans en un informe anterior.

Article 4

Resolució

4.1 L'acord municipal s'ha d'entendre definitiu i executiu si l'informe emès per l'Institut d'Estudis Catalans és favorable a la denominació acordada per l'ajuntament, o aquest no ha estat emès dins de termini. En aquests casos el conseller o consellera de Governació i Administracions Públiques dictarà una resolució que acreditarà el canvi de nom del municipi.

4.2 Si l'informe emès per l'Institut d'Estudis Catalans és desfavorable a la denominació acordada per l'ajuntament, el Departament de Governació i Administracions Públiques l'ha de fer arribar al municipi interessat per tal que es pronunciï sobre la proposta en el termini de tres mesos.

4.3 El nou acord municipal s'adoptarà per majoria absoluta i requerirà la informació pública prèvia per un termini de 30 dies. Aquest acord s'ha de trametre al Departament de Governació i Administracions Públiques en el termini de 15 dies a comptar de l'endemà de la seva adopció.

4.4 En cas que el municipi no es pronunciï dins del termini legalment establert s'entén que l'ajuntament desisteix del procediment i el Departament de Governació i Administracions Públiques ha d'arxivar l'expedient.

4.5 Si el nou acord municipal s'adiu amb el pronunciament de l'informe de l'Institut d'Estudis Catalans, cal entendre que aquest acord és definitiu i executiu, i es dictarà la resolució acreditativa a què fa referència l'apartat 1 d'aquest article.

4.6 Si el nou acord municipal no s'adiu amb el pronunciament de l'Institut d'Estudis Catalans, el Govern de la Generalitat, a proposta del conseller o la consellera de Governació i Administracions Públiques, ha d'adoptar la resolució definitiva de l'expedient, amb l'audiència prèvia del municipi interessat, en el termini de tres mesos a comptar de l'endemà de la recepció de l'esmentat acord. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi dictat la

resolució, l'acord municipal de canvi de nom esdevindrà definitiu.

Article 5

Rectificació de nom

5.1 El Govern, a proposta del conseller o la consellera de Governació i Administracions Públiques i amb l'informe previ favorable de l'Institut d'Estudis Catalans, pot proposar als municipis les rectificacions de nom que consideri convenientes, quan la denominació del municipi no s'adigui amb la toponímia catalana, hi hagi incorreccions lingüístiques o pugui haver-hi confusió amb la denominació d'un altre municipi.

5.2 El municipi, dins el termini màxim de tres mesos, ha de sotmetre la proposta de rectificació a informació pública per un termini de 30 dies i s'ha de pronunciar sobre aquesta, mitjançant l'adopció d'un acord per majoria absoluta del nombre legal dels seus membres.

5.3 Aquest acord s'ha de trametre al Departament de Governació i Administracions Públiques en el termini de 15 dies a comptar de l'endemà de la seva adopció.

Article 6

Acord municipal sobre la rectificació del nom

6.1 En el cas que l'acord municipal sigui favorable a la proposta de canvi de nom realitzada, el conseller o la consellera de Governació i Administracions Públiques ha de dictar una resolució que acrediti el canvi de nom.

6.2 En el supòsit que, efectuat el tràmit d'informació pública que preveu l'article anterior, transcorri el termini de tres mesos sense que l'ajuntament adopti cap acord exprés, s'ha d'entendre denegada la proposta de rectificació de nom.

6.3 En el supòsit que l'ajuntament adopti un acord desfavorable o no es pronunciï dins el termini establert en l'apartat anterior el Departament de Governació i Administracions Públiques ha d'arxivar l'expedient.

[...]

Article 14

Denominació

14.1 La determinació de la denominació de les entitats i dels nuclis de població correspon a l'ajuntament del seu municipi.

14.2 El procediment per a la determinació i per al canvi de denominació de les entitats i dels nuclis de població s'inicia per un decret de l'alcaldia, amb la redacció prèvia d'una memòria que justifiqui la proposta. L'expedient s'ha de sotmetre a informació pública per un termini de 30 dies i posteriorment s'ha de demanar informe a l'Institut d'Estudis Catalans sobre la correcció lingüística de la proposta. Aquest dictamen s'ha d'emetre en el termini de dos mesos.

14.3 El ple de l'ajuntament ha de pronunciar-se en el termini de tres mesos, a comptar de la data d'iniciació, per majoria simple dels membres presents. L'acord que s'adopti s'ha de notificar al Departament de Governació i Administracions Públiques. En el cas que no es pronunciï dins d'aquest termini, s'ha d'arxivar l'expedient.

Article 15

Rectificació dels noms

15.1 El Departament de Governació i Administracions Públiques, amb el dictamen favorable de l'Institut d'Estudis Catalans, pot proposar als municipis el canvi de la denominació de les seves entitats i dels seus nuclis de població per tal que s'adeqüin a la toponímia catalana.

15.2 L'ajuntament ha de sotmetre la proposta a informació pública per un termini de 30 dies i posteriorment el ple ha de pronunciar-se sobre la proposta per majoria simple dels membres presents, en el termini de tres mesos a comptar de la data d'entrada de la proposta en el registre general de l'ajuntament. En el cas que no es pronunciï dins d'aquest termini, s'ha d'arxivar l'expedient.

15.3 L'acord adoptat pel ple s'ha de comunicar al Departament de Governació i Administracions Públiques en el termini de 15 dies.

[VIGENT]